

1245

17-57/1997
CXVI/1997/28.1.97

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă
pentru protecția limbii române**

Analizând propunerea legislativă pentru protecția limbii române, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.L595 din 14.11.1997,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a din Legea nr.73/1993 și art.48(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Inițiativa legislativă propune instituirea obligației ca textele cu caracter utilitar scrise într-o limbă străină să fie traduse în limba română, iar în cazul textelor vorbite, acestea să fie difuzate mai întâi în limba română și apoi în limbile străine respective.

2. Semnalăm că în raport cu titlul enunțat (protecția limbii române) care sugerează o problematică mai vastă, proiectul de lege are în realitate o tematică mult mai restrânsă. Întrucât titlul trebuie să exprime sintetic cuprinsul proiectului, acesta ar putea fi formulat astfel: "Lege privind obligativitatea traducerii în limba română a textelor cu caracter utilitar scrise într-o limbă străină".

De altfel, măsurile preconizate nu sunt măsuri specifice de protecție a limbii române ci mai degrabă măsuri pentru facilitarea

cunoașterii de către cetățenii români a textelor străine. Măsurile legislative specifice de protecție a limbii oficiale sunt cunoscute în Franța și Statele Unite ale Americii. În acest sens, anexăm un documentar privind protejarea limbii naționale cuprinzând legislația din Franța și Statele Unite ale Americii, în ultimul caz fiind vorba de un proiect recent.

Prin obiectul și cuprinsul ei prezenta propunere legislativă se înscrie în categoria legilor ordinare.

3. Supunem atenției inițiatorului dacă dispozițiile prezentei propuneri legislative nu ar trebui să se aplice în egală măsură și persoanelor fizice, deoarece și acestea pot elabora texte și anunțuri destinate a fi aduse la cunoștința publicului.

De asemenea, pentru o mai bună subliniere a caracterului imperativ al normei referitoare la traducerea și difuzarea textelor în limba română, propunem ca în cuprinsul art.1 expresia "va fi însoțit" să fie înlocuită cu expresia "trebuie să fie însoțit".

Având în vedere cele de mai sus precum și cerința asigurării unui limbaj normativ adecvat, propunem reformularea art.1, astfel:

"Art.1 - Pe teritoriul României, orice text cu caracter utilitar, indiferent de dimensiunile sale, redactat într-o limbă străină, provenit de la o persoană fizică sau juridică trebuie să fie însoțit de traducerea sa în limba română în cazul textelor scrise sau să fie difuzat mai întâi în limba română și apoi în limba străină respectivă, în cazul textelor vorbite."

4. La art.2, pentru a fi acoperite toate situațiile posibile, propunem înlocuirea sintagmei "aflat la vedere în locuri publice" cu sintagma "afișat în locuri publice".

Propunem de aceea reformularea art.2, astfel:

"Art.2 - În sensul prezentei legi, prin text utilitar se înțelege orice text scris și afișat/expus în locuri publice sau orice anunț difuzat prin mass-media, care cuprinde unul sau mai multe cuvinte și are ca scop aducerea la cunoștința publicului a unei denumiri, a unei informații ori a unui mesaj."

5. Deoarece în art.2 sunt prezentate elementele definitorii ale unui text utilitar, considerăm că reluarea unora dintre acestea în cuprinsul art.3 nu se justifică, motiv pentru care propunem eliminarea din art.3 a expresiei "aflate la vedere în locuri publice sau difuzate prin mass-media".

Sugerăm totodată inițiatorului să analizeze dacă norma potrivit căreia dimensiunile literelor în limba română trebuie să aibă cel puțin 1/4 din dimensiunea celor din limba străină (originale) este satisfăcătoare, având în vedere că un text original având, spre exemplu, litere de 2 mm conduce la un text în românește de 0.5 mm, ceea ce este aproape ilizibil.

6. Având în vedere că pentru textele vorbite, prin art.1 din proiect se impune obligativitatea difuzării acestora mai întâi în limba română și apoi în limba străină, considerăm că prima teză a art.4 este inutilă, deoarece repetă aceeași normă.

Sugerăm de aceea ca art.4 să aibă în vedere numai regulile cu privire la ritmul, volumul și intonația rostirii textelor, atât în limba română, cât și în limba străină. Pentru aceste considerente, propunem următoarea redactare pentru art.4:

“Art.4. În cazul textelor vorbite prevăzute la art.1, ritmul, volumul și intonația rostirii textelor trebuie să fie identice atât pentru varianta în limba română, cât și pentru variantele în limbile străine”.

7. La art.5, pentru a evidenția **obligatia** persoanelor fizice și juridice ca într-un termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a legii să îndeplinească condițiile impuse prin prezenta lege, considerăm că se impune înlocuirea cuvântului “beneficiază” cu expresia “sunt obligate”, norma căpătând astfel un caracter imperativ.

Din considerente de tehnică legislativă, expresia “de la data publicării în Monitorul Oficial al României”, urmează a fi înlocuită cu sintagma “de la data intrării în vigoare a prezentei legi”.

Având în vedere cele de mai sus, propunem următoarea redactare pentru art.5:

“Art.5. În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, persoanele fizice și juridice care au pus în circulație texte cu caracter utilitar într-o limbă străină, sunt obligate să ia măsurile necesare pentru îndeplinirea condițiilor stabilite prin prezenta lege”.

8. În ceea ce privește alin.(2) al art.6, apreciem că acesta este inutil, deoarece în materie contravențională, neintrarea în legalitate după constatarea contravenției și aplicarea sancțiunii, permite constatarea din nou a contravenției respective și, pe cale de consecință, sancționarea acesteia.

Considerăm însă că pentru aplicarea corectă a normei ar fi necesară stabilirea unui termen în interiorul căruia contravenientul să fie obligat să intre în legalitate.

9. Deoarece primăria, ca instituție, nu poate constata contravenții și nici nu poate aplica sancțiuni, propunem reformularea alin.(1) al art.7. astfel:

"Art.7. (1) Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor se fac de către primar sau de persoanele anume împuternicite de acesta, pentru contravențiile săvârșite pe raza respectivei unități administrativ-teritoriale".

10. În legătură cu alin.(2) al art.7. considerăm că el cuprinde o normă de sine stătătoare care, potrivit regulilor de tehnică legislativă, trebuie să constituie un articol distinct. Propunem următoarea redactare pentru acesta:

"Art.8. Contravențiilor prevăzute de prezenta lege le sunt aplicabile prevederile Legii nr.32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor."

PREȘEDINTE
Valer Dorneanu
Valer DORNEANU

București
Nr. 889/28.11.1997